

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Obywatelskich

00-090 Warszawa

Tel. centr. 551 77 00

Al. Solidarności 77

Fax. 827 64 53

Warszawa, 05.09. 2003 r.

36177

RPO-437157-I/03/RP

Prof. dr hab. Franciszek Ziejka
Przewodniczący Konferencji
Rektorów Akademickich Szkół Wyższych
Ul. Gołębia 24 31-007 Kraków

Rzecznik Praw Obywatelskich otrzymał od prof. dr hab. Franciszka Ziejki, przewodniczącego Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, list, w sprawie, która była przedmiotem wcześniejszej korespondencji Konferencji Rektorów z Panią Minister.

Skarga dotyczy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 28 marca 2002 r. w sprawie warunków, jakie powinna spełniać uczelnia, aby otworzyć i prowadzić kierunek studiów, oraz nazw kierunków studiów (Dz.U. z 2002 r., nr 55, poz. 480), a w szczególności przepisu § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia, poświęconego sposobie wyznaczania minimum kadrowego w państwowych uczelniach wyższych.

Skarżący zarzucają przedmiotowym unormowaniom łamanie zasad konstytucyjnych i w związku z powyższym wnoszą o wniesienie przez Rzecznika wniosku do Trybunału Konstytucyjnego o wyeliminowanie tego przepisu jako niezgodnego z Konstytucją RP z 1997 r.

W ocenie zwracających się do Rzecznika rektorów szkół wyższych przepis § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia łamie przede wszystkim zasadę równości w prawie wyrażoną w art. 32 Konstytucji. Argumenty podnoszone przez skarżących wskazują, iż stosownie do art. 95 ust. 2 ustawy o szkolnictwie wyższym stosunek pracy z mianowanym nauczycielem akademickim (taki sposób nawiązania stosunku pracy w odniesieniu do nauczycieli akademickich w państwowych uczelniach wyższych przewiduje art. 85 ust. 1 ustawy o szkolnictwie wyższym) z mocy prawa wygasa z końcem roku akademickiego, w którym nauczyciel akademicki ukończył 65 lat życia, jeżeli okres zatrudnienia umożliwia nabycie prawa do emerytury, a jeżeli z osiągnięciem 65 lat życia nauczyciel akademicki nie nabył

prawa do emerytury, wygaśnięcie stosunku pracy następuje z końcem roku akademickiego, w którym nabył to prawo lub w którym ukończył 70 lat życia (pkt. 1 ust. 2), lub w przypadku, gdy nauczyciel akademicki zatrudniony na stanowisku profesora zwyczajnego lub profesora nadzwyczajnego ukończył 70 lat życia (pkt. 2 ust. 2). Maksymalna długość pozostawania przez mianowanego nauczyciela akademickiego państwowej szkoły wyższej w stosunku pracy jest więc przewidziana, zgodnie z art. 95 ustawy o szkolnictwie wyższym, do osiągnięcia przez daną osobę wieku 70 lat. Podobne ograniczenie wiekowe wprowadza również istotny w tej sprawie § 2 ust. 2 przedmiotowego rozporządzenia MENiS, który zezwala na wliczanie do minimum kadrowego wymaganego dla danej uczelni państwowej tych nauczycieli akademickich, którzy są zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy na podstawie umowy o pracę, po nabyciu przez nich uprawnień emerytalnych, jednak nie dłużej niż do osiągnięcia 70 roku życia.

Te ograniczenia wiekowe nie obowiązują w przypadku nauczycieli akademickich uczelni niepaństwowych. Stosunek pracy z akademickim nauczycielem w uczelni niepaństwowej nawiązuje się poprzez zawarcie umowy o pracę, a nie na podstawie mianowania (art. 139 ustawy o szkolnictwie wyższym). Do minimum kadrowego w takich uczelniach wlicza się, zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia, nauczycieli akademickich zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy, dla których uczelnia ta stanowi podstawowe miejsce pracy. Zaliczenie takie odbywa się bez względu na wiek nauczyciela akademickiego. W odniesieniu do nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelniach niepaństwowych nie obowiązują więc ograniczenia wiekowe wymienione w § 2 ust. 2 rozporządzenia, co powoduje, że do minimum kadrowego w takich uczelniach wliczani są wszyscy nauczyciele spełniający (bez względu na swój wiek) warunki z § 2 ust. 1 rozporządzenia, a więc są zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy i dla których dana uczelnia niepaństwowa stanowi podstawowe miejsce pracy.

Zdaniem zgłaszających skargę Rzecznikowi, rozróżnienie powyższe przewidziane w § 2 ust. 2 rozporządzenia jest więc w swej istocie dyskryminujące dla uczelni państwowych i nie znajduje żadnego uzasadnienia merytorycznego, a co więcej, może wpływać na stopień rozwoju uczelni państwowych.

Jednocześnie, Konferencja Rektorów, poza przedstawionym powyżej podstawowym zarzutem merytorycznym, opiera swoją skargę dodatkowo na argumentach natury formalnej. Wskazują skarżący bowiem, iż przepis § 2 ust. 2 rozporządzenia jest niejasny, albowiem nie precyzuje czy, kiedy i którzy nauczyciele akademicy zatrudnieni dodatkowo w uczelniach państwowych mogą być wliczani w tych uczelniach do minimum kadrowego. Takie niejasne sformułowanie przepisu skutkuje trudnościami interpretacyjnymi w podejmowaniu decyzji przez Państwową Komisję Akredytacyjną w związku z dopuszczaniem prowadzenia określonych kierunków studiów przez daną uczelnię. Jednocześnie stanowi to podstawę, w ocenie Konferencji Rektorów, do

uchylenia przepisu naruszającego zasady przyzwoitej legislacji, określoności przepisów i demokratycznego państwa prawa.

Skarżący podnieśli również, iż § 2 ust. 2 rozporządzenia wykracza poza ramy szczególności upoważnienia ustawowego do wydania aktu podstawowego (w tym wypadku rozporządzenia) zawartego w art. 4a ust. 2 pkt. 1 ustawy o szkolnictwie wyższym. Takie naruszenie powoduje sprzeczność przedmiotowej regulacji z art. 92 ust. 1 Konstytucji, który m.in. nakazuje zawarcie w upoważnieniu ustawowym zakresu spraw przekazanych do uregulowania oraz wytycznych dotyczących treści aktu podstawowego. Zdaniem wnoszących skargę rektorów brak jest w 4a ust. 2 pkt. 1 ustawy o szkolnictwie wyższym jakiegokolwiek upoważnienia, które zezwalałoby organowi wydającemu rozporządzenie cło zawarcie przepisu o treści odpowiadającej obecnemu § 2 ust.2 rozporządzenia MENiS z 28 marca 2002 r.

W świetle przedstawionych zarzutów Rzecznik Praw Obywatelskich rozpatruje aktualnie możliwość skierowania odpowiedniego wniosku do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie konstytucyjności przedmiotowego § 2 ust. 2 rozporządzenia.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 oraz art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147), uprzejmie proszę Panią Minister o przeanalizowanie przedmiotowej sprawy i zajęcie stanowiska w tej materii. Będę zobowiązany za przekazanie Rzecznikowi wyjaśnień w tej sprawie. Jednocześnie, byłbym zobowiązany za poinformowanie Rzecznika czy rozważa Pani Minister możliwość podjęcia w najbliższej przyszłości odpowiednich działań legislacyjnych w kierunku zapewnienia konstytucyjności przedmiotowemu przepisowi, a w szczególności wskazanie, czy prowadzone są prace nad ewentualną nowelizacją rozporządzenia z, 28 marca 2002 r. w sprawie warunków, jakie powinna spełniać uczelnia, aby otworzyć i prowadzić kierunek studiów, oraz nazw kierunków studiów, podczas których zostałby skreślony § 2 ust. 2 rozporządzenia w jego obecnej treści lub mogłoby mu być nadane inne brzmienie niż obecnie, niedyskryminujące żadnych kategorii podmiotów.

Z wyrazami poważania

ZASTĘPCA

Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ dr hab. Jerzy Świątkeiwicz